

V Bruseli 9. júna 2023  
(OR. en)

9942/23

JAI 748  
FREMP 164

#### POZNÁMKA

|          |                                                                |
|----------|----------------------------------------------------------------|
| Od:      | Predsedníctvo                                                  |
| Komu:    | Delegácie                                                      |
| Predmet: | Závery predsedníctva o bezpečnosti LGBTI osôb v Európskej únii |

Rada preskúmala návrh záverov Rady o bezpečnosti LGBTI osôb v Európskej únii na svojom 3 955. zasadnutí, ktoré sa konalo 9. júna 2023. Rokovania neviedli k dosiahnutiu konsenzu o záveroch. Predsedníctvo však dospelo k záveru, že 25 delegácií podporilo znenie v celom rozsahu, ako sa uvádza v prílohe k tomuto dokumentu.

**Závery predsedníctva o bezpečnosti LGBTI osôb v Európskej únii**

- a) **Pripomínajúc** článok 2 Zmluvy o Európskej únii, podľa ktorého je Únia založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, a **zdôrazňujúc**, že v článku 21 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) sa výslovne zakazuje akákoľvek diskriminácia z dôvodu pohlavia a sexuálnej orientácie;
- b) **zdôrazňujúc**, že ľudské práva sú univerzálne, nedeliteľné, vzájomne závislé a vzájomne prepojené a že členské štáty sa zaviazali zaručiť práva a slobody, ktoré sú zakotvené v charte a v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pre všetkých ľudí v ich jurisdikcii;
- c) **uznávajúc** zodpovednosť členských štátov za zaistenie bezpečnosti všetkých skupín v zraniteľných situáciách, a to aj identifikáciou akýchkoľvek nedostatkov, pokiaľ ide o ich ochranu, a zmierňovaním takýchto nedostatkov;
- d) **pripomínajúc**, že v článkoch 8 a 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovuje, že Únia sa vo všetkých svojich činnostiach zameriava na odstránenie nerovností a pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich politík a činností sa zameriava na boj proti diskriminácii, a to aj z dôvodu pohlavia a sexuálnej orientácie, a že článkom 19 ZFEÚ sa Rada oprávňuje prijať opatrenia na boj proti diskriminácii na základe uvedených dôvodov;
- e) **uznávajúc**, že prehlínajúce sa formy diskriminácie vrátane prípadov, keď sa diskriminácia LGBTI<sup>1</sup> osôb prehlína s ďalšími dôvodmi, môžu prispieť k zhoršeniu zraniteľných situácií a môžu LGBTI osoby vystaviť zvýšenému riziku, že sa stanú obeťami trestných činov z nenávisti alebo nenávistných prejavov;

---

<sup>1</sup> V týchto záveroch sa termín LGBTI používa ako skratka pre „lesby, gejovia, bisexuálne, transrodové a intersexuálne“ osoby.

- f) **opätovne potvrdzujúc** význam smernice 2012/29/EÚ (ďalej len „smernica o právach obetí“), ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov, pretože sa ňou zabezpečuje, aby boli všetky obeť trestných činov uznané a aby sa s nimi zaobchádzalo s rešpektom, citlivo, individuálne, profesionálne a bez diskriminácie, a **zdôrazňujúc**, že stratégia EÚ v oblasti práv obetí (2020 – 2025) sa zameriava na všetky obeť trestných činov, pričom sa v nej venuje pozornosť osobitným potrebám osôb v najzraniteľnejších situáciách, ako sú obeť trestných činov z nenávisti proti LGBTI osobám;
- g) **opätovne zdôrazňujúc** závery Rady zo 6. decembra 2013 o boji proti trestným činom z nenávisti v Európskej únii, keďže sa v nich uznáva jasná súvislosť medzi podporou rovnosti a bojom proti diskriminácii na jednej strane a riešením trestných činov z nenávisti na strane druhej;
- h) **opätovne zdôrazňujúc** závery Rady zo 16. júna 2016 o rovnosti LGBTI osôb, keďže sa v nich zdôrazňuje význam dosiahnutia pokroku z hľadiska rovnosti a boja proti diskriminácii napríklad zberom porovnateľných údajov a spoluprácou medzi zainteresovanými stranami;
- i) **opätovne zdôrazňujúc** závery Rady z 5. marca 2021 o posilnení uplatňovania Charty základných práv v Európskej únii, keďže sa v nich zdôrazňuje pretrvávajúce závažné problémy a prekážky, ktoré bránia tomu, aby si všetky osoby vrátane LGBTI osôb mohli v plnej miere uplatňovať základné práva;
- j) **pripomínajúc** závery Rady z 10. marca 2023 o uplatňovaní Charty základných práv EÚ a o úlohe občianskeho priestoru pri ochrane a podpore základných práv v EÚ, keďže organizácie občianskej spoločnosti a obhajcovia ľudských práv zohrávajú nenahraditeľnú úlohu pri ochrane LGBTI osôb pred násilím, obťažovaním a diskrimináciou;
- k) **zdôrazňujúc** spoločnú zodpovednosť Európskeho parlamentu, Rady a Komisie spolu s členskými štátmi za ochranu a podporu základných práv vrátane zabezpečenia rovnakého zaobchádzania a rovnosti pre všetkých;

- l) **uznávajúc** význam spoločného úsilia s medzinárodnými organizáciami, ako sú Rada Európy, Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a Organizácia Spojených národov, pri ochrane a presadzovaní plného uplatňovania ľudských práv pre všetkých vrátane LGBTI osôb;
- m) **odsudzujúc** ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine a **so znepokojením uznávajúc** zvýšené riziko stigmatizácie, násillia, obťažovania a diskriminácie, ktorému sú v dôsledku vojny vystavené aj LGBTI osoby, ako aj zvýšenú mieru dezinformácií, ktoré sa v tejto súvislosti môžu vyskytovať;

**potvrdzujeme** svoj záväzok odstrániť nerovnosti a **schvaľujeme** tieto závery.

### **Situácia LGBTI osôb v Európskej únii**

1. **Vítame** skutočnosť, že Agentúra Európskej únie pre základné práva (ďalej len „Agentúra pre základné práva“) nepretržite vykonáva porovnávacie prieskumy v celej EÚ o situácii LGBTI osôb v Únii, ktoré slúžia na vypracovanie porovnateľných údajov o dodržiavaní, ochrane a naplňaní základných práv LGBTI osôb, keďže takéto údaje sú kľúčovým prvkom pri sledovaní priebežného vývoja a pri podpore rozvoja politiky;
2. **uznávame** znepokojujúcu skutočnosť, že z porovnania výsledkov prieskumov za roky 2012<sup>2</sup> a 2019<sup>3</sup> vyplýva len malý celkový pokrok a v niektorých ohľadoch potenciálne zhoršujúca sa situácia v rámci EÚ, a **zdôrazňujeme**, že zistenia prieskumu za rok 2019 poukazujú na opakujúce sa problémy, ktoré majú LGBTI osoby pri využívaní svojich základných práv, a upozorňujú na potrebu účinnejšieho uplatňovania príslušného *acquis* EÚ;
3. **odsudzujeme** pretrvávajúce násillie voči LGBTI osobám, ich obťažovanie a diskrimináciu v celej Únii, na čo upozornil prieskum za rok 2019, podľa ktorého je takýmto činom naďalej vystavený značný počet osôb pre príslušnosť ku komunite LGBTI, a v tejto súvislosti berieme na zreteľ nízku mieru nahlasovania takýchto incidentov polícii alebo akémukoľvek inému príslušnému orgánu;

---

<sup>2</sup> Prieskum Európskej únie z roku 2012 o vnímaní a skúsenostiach lesbí, gejov, bisexuálnych alebo transrodových (LGBT) osôb, Agentúra pre základné práva.

<sup>3</sup> Prieskum EU-LGBTI II za rok 2019 a „*A long way to go for LGBTI equality*“ (Čaká nás ešte dlhá cesta k rovnosti LGBTI osôb), Agentúra pre základné práva, 2020.

4. **vyjadruje poľutovanie** nad tým, že viac ako polovica respondentov týchto prieskumov sa cíti byť nútená väčšinu času skrývať to, že sú LGBTI osobami, že približne 40 % tých osôb, ktoré sa otvorene hlásia k tomu, že sú LGBTI osobami, sa vyjadrilo, že čelia obťažovaniu, a že fyzické alebo sexuálne útoky sú stále rozšírené, ako naznačuje skutočnosť, že jeden z desiatich respondentov uvádza, že počas obdobia piatich rokov pred prieskumom bol terčom takéhoto násilia, pričom transrodoví a intersexuálni respondenti sú násiliu vystavení vo výrazne vyššej miere;
5. **vyzývame** Agentúru pre základné práva, aby naďalej vykonávala prieskumy o situácii LGBTI osôb vo všetkých oblastiach života, online aj offline, a to aj pravidelným zhromažďovaním vysokokvalitných údajov na základe najspoľahlivejších metód, ktorými sa umožní porovnanie v priebehu času.

### **Ochrana LGBTI osôb pred násilím, obťažovaním a diskrimináciou**

#### **Zaväzujeme sa:**

6. **presadzovať a podporovať** základné právo všetkých osôb v EÚ vrátane LGBTI osôb na ochranu pred násilím, obťažovaním a diskrimináciou; **nepretržite riešiť** porušovanie základných práv vrátane takéhoto porušovania práv LGBTI osôb a **zachovávať** otázky bezpečnosti LGBTI osôb v politickom programe;
7. **pravidelne sledovať** súčasný stav, pokiaľ ide o rovnosť LGBTI osôb vo všeobecnosti a najmä pokiaľ ide o ich bezpečnosť, a to aj preskúmaním relevantných správ a štúdií predložených Komisiou, Agentúrou pre základné práva a inými príslušnými orgánmi a inštitúciami, čím poskytne fórum na zhodnotenie pokroku a výmenu názorov.

#### **Členské štáty sa vyzývajú, aby v rámci svojich vnútroštátnych právomocí:**

8. **predchádzali** všetkým formám násilia, obťažovania a diskriminácie a zabezpečili, aby vnútroštátne správne orgány vrátane orgánov presadzovania práva, justičných orgánov a subjektov pre rovnaké zaobchádzanie boli špecializované a dostatočne vybavené na účely ochrany a v prípade potreby podpory základných práv LGBTI osôb;

9. **chránili** LGBTI osoby online aj offline pred trestnými činmi z nenávisti, pred nenávisťnými prejavmi, násilnými činmi a škodlivými praktikami vrátane vystavovania „konverzným terapiám“, a to napríklad vypracovaním metód na identifikáciu, zaznamenávanie a vyšetrovanie trestných činov motivovaných nepriateľským postojom voči LGBTI osobám, ako aj podporou oznamovania takýchto trestných činov zo strany obetí a svedkov alebo poskytovaním odbornej prípravy pracovníkom orgánov presadzovania práva, justičným orgánom, agentúram alebo organizáciám poskytujúcim služby na podporu obetí a iným príslušným orgánom;
10. **bojovali** proti šíreniu konšpiračných naratívov a škodlivého informačného vplyvu týkajúceho sa LGBTI osôb<sup>4</sup> a **chránili** osoby a komunity postihnuté takýmito javmi napríklad budovaním kapacít na identifikáciu zahraničného zasahovania, manipulácie s informáciami, mylných informácií a dezinformácií, predchádzanie im a boj proti nim, a to pri náležitom dodržiavaní základných práv vrátane práva na slobodu prejavu a práva na informácie;
11. **zabezpečili spoľahlivú štruktúru** na zhromažďovanie informácií o vývoji vnútroštátnej situácie, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť LGBTI osôb a vo všeobecnosti o ich rovnosť, napríklad prostredníctvom subjektov pre rovnaké zaobchádzanie alebo iných príslušných orgánov;
12. **prijali opatrenia** na zabezpečenie toho, aby LGBTI osoby a obhajcovia ľudských práv mohli uplatňovať svoje právo na slobodu prejavu, slobodu pokojného zhromažďovania a slobodu združovania sa na všetkých úrovniach bez strachu z násilia, obťažovania alebo akejkoľvek formy nátlaku alebo neodôvodnených obmedzení;
13. **zohľadňovali** zvýšenú potrebu riešiť bezpečnosť LGBTI osôb v čase krízy, ako aj iných osôb alebo skupín, ktoré sa môžu ocitnúť v situácii zvýšenej zraniteľnosti; táto potreba je zdôraznená napríklad prostredníctvom správ, v ktorých sa uvádza, že pandémie ochorenia COVID-19 viedla k zvýšenej miere nenávisti, násilia voči LGBTI osobám a ich diskriminácie<sup>5</sup>;
14. **chránili** dôstojnosť, ľudské práva a základné slobody všetkých osôb, ktoré utiekli pred ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine, a zohľadňovali zvýšené riziko zraniteľnosti, ktorému môžu byť vystavení všetci LGBTI utečenci a žiadatelia o azyl.

<sup>4</sup> Pozri okrem iných správ brífing tematickej sekcie Európskeho parlamentu pre vonkajšie vzťahy (PE 653.644) s názvom *Disinformation campaigns about LGBTI+ people in the EU and foreign influence* (Dezinformačné kampane o LGBTI+ osobách v EÚ a zahraničný vplyv), v ktorom sa zdôrazňujú takéto javy, ktoré pochádzajú od aktérov mimo EÚ vrátane Ruska, alebo ich takíto aktéri podporujú či znásobujú.

<sup>5</sup> Pozri okrem iného správu s názvom *Violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity during the coronavirus disease (COVID-19) pandemic* (Násilie a diskriminácia z dôvodu sexuálnej orientácie a rodovej identity počas pandémie ochorenia spôsobeného koronavírusom (COVID-19)), (A/75/258), Organizácia Spojených národov, 2020.

15. **Vítame** pokračujúci záväzok Komisie týkajúci sa rovnosti LGBTI osôb, ako aj jej prácu na tento účel a berie na vedomie strategické usmernenia uvedené v stratégii Komisie pre rovnosť LGBTIQ osôb<sup>6</sup> na roky 2020 – 2025 vrátane piliera týkajúceho sa bezpečnosti;
16. **zdôrazňujeme svoju podporu** zámeru Komisie zabezpečiť súdržnosť medzi stratégiou a usmerneniami Rady z 24. júna 2013 na presadzovanie a ochranu všetkých ľudských práv LGBTI osôb v kontexte vonkajšej politiky EÚ a **vyzývame** vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby do vonkajšej činnosti naďalej začleňovali rovnosť LGBTI osôb, najmä otázky bezpečnosti, a dekriminalizáciu vzťahov medzi osobami rovnakého pohlavia, ktoré sa zakladajú na vzájomnom súhlase;
17. **zdôrazňujeme**, že je dôležité zaistiť, aby sa bezpečnosť a rovnaké zaobchádzanie s LGBTI osobami naďalej riešili v kontexte procesu prístupových rokovaní s kandidátskymi krajinami a v procese stabilizácie a pridruženia<sup>7</sup>.

**Vyzývame Komisiu, aby:**

18. ako prioritu Únie **udržala a zintenzívnila úsilie** o zabezpečenie ochrany LGBTI osôb pred násilím, obťažovaním a diskrimináciou vrátane nenávistných prejavov a trestných činov z nenávisti; takýmto úsilím by sa mali členské štáty podporovať pri poskytovaní komplexnej ochrany pred takýmito incidentmi napríklad uľahčením výmeny najlepších postupov;
19. **uľahčila** prácu podskupiny pre údaje o rovnosti s cieľom vypracovať usmernenie o zbere a využívaní údajov o rovnosti LGBTI osôb, ktoré možno použiť v úsilí o zber údajov o násilí, obťažovaní a diskriminácii;
20. **pokračovala** vo svojej práci zameranej na predchádzanie šíreniu nenávistných prejavov a násilného extrémistického obsahu na internete, ktorých cieľom sú LGBTI osoby, a na boj proti nemu, napríklad prostredníctvom kódexu správania pre boj proti nenávistným prejavom online<sup>8</sup>, ako aj prostredníctvom práce internetového fóra EÚ na predchádzanie radikalizácii a násilnému extrémizmu, a aby túto prácu **zintenzívnila**;

<sup>6</sup> Pojem LGBTIQ sa tu používa s cieľom správne zohľadniť názov stratégie Komisie.

<sup>7</sup> Ako Komisia a Rada neustále zdôrazňujú, naposledy v záveroch Rady o rozširovaní a procese stabilizácie a pridruženia z 13. decembra 2022.

<sup>8</sup> Kódex správania pre boj proti nezákonným nenávistným prejavom online, 30. júna 2016.

21. do konca roka 2023 **vykonala** preskúmanie stratégie pre rovnosť LGBTIQ osôb<sup>9</sup> na roky 2020 – 2025 v polovici trvania a následne pravidelne **podávala správy** o dosiahnutom pokroku a aby prostredníctvom skupiny na vysokej úrovni pre nediskrimináciu, rovnosť a rozmanitosť a prípadne podskupiny pre tieto otázky **informovala** členské štáty o akomkoľvek vývoji;
22. **zabezpečila** primerané financovanie organizácií občianskej spoločnosti, obhajcov ľudských práv a iných relevantných aktérov, ktorí bojujú proti násiliu, obťažovaniu a diskriminácii všetkých osôb vrátane LGBTI osôb, a prostredníctvom príslušných programov financovania, ako je napríklad program Občania, rovnosť, práva a hodnoty, tiež **poskytovala** finančné prostriedky organizáciám podporujúcim obeť.

### Vyzývame:

23. Agentúru Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL) a Európsku sieť odbornej justičnej prípravy (EJTN), aby členským štátom **poskytovali** odborné znalosti a podporu na účely dosahovania pokroku v ich úsilí zameranom na odbornú prípravu, ktorá sa týka trestných činov z nenávisti, s cieľom zaistiť bezpečnosť LGBTI osôb;
24. Agentúru pre základné práva, aby členským štátom **nad'alej poskytovala** odborné znalosti a podporu s cieľom zlepšiť systémy zberu údajov prostredníctvom lepšieho nahlasovania a zaznamenávania trestných činov z nenávisti;
25. Agentúru pre základné práva a Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE), aby v rámci svojich príslušných mandátov **nad'alej poskytovali** členským štátom pomoc a odborné znalosti v súvislosti s navrhovaním a vykonávaním zberu údajov o situácii LGBTI osôb, čím sa v priebehu času uľahčí porovnateľnosť;
26. Európsku agentúru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA), aby **zhromažďovala a šírila** poznatky a nástroje na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia LGBTI osôb pri práci vrátane ochrany pracovníkov pred násilím, obťažovaním a diskrimináciou na pracovisku.

---

<sup>9</sup> Pojem LGBTIQ sa tu používa s cieľom správne zohľadniť názov stratégie Komisie.